

Handläggare: Lajla Wikström
Telefon: 508 08 101

Till
Kungsholmens stadsdelsnämnd
17 maj

Svar på inkommet beslut från Socialstyrelsen, dnr. 9.1-37187/2010-6

Förslag till beslut

Stadsdelsnämnden beslutar att besvara Socialstyrelsen med detta tjänsteutlåtande.

Karin Norman
Stadsdelsdirektör

Kerstin Ohlsson
Avdelningschef

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelning Äldreomsorg.

Bakgrund

Den 7 december 2010 genomförde Socialstyrelsen en verksamhetstillsyn på Alströmerhemmets vård- och omsorgsboende. Tillsynen gjordes på grund av att klagomål och Lex Maria anmälningar inkommit till Socialstyrelsen. Förvaltningen har begärt förlängd svarstid till den 25 maj. I detta tjänsteutlåtande redovisas förvaltningens synpunkter på Socialstyrelsens beslut.

Enligt Socialstyrelsen ska nämnden vidta följande åtgärder:

- Säkerhetsställa att ledningssystemet för kvalitet innehåller rutiner för att fortlöpande kontrollera att det finns den bemanning som behövs för att utföra socialtjänstens uppdrag.
- Säkerhetsställa att ledningssystemet för kvalitet innehåller rutiner som tydliggör ansvaret för samarbete, internt och externt när det gäller den enskildes behov av insatser.

- Säkerhetsställa att de boende är skyddade mot frihetsberövande.

Alströmerhemmet drevs fram till den 31 januari 2011 av Attendo Care. Enligt beslut efter förnyad upphandling övergick driftsansvaret till Temabo AB den 1 februari 2011. Det nya avtalet innebär en förstärkt bemanning på Alströmerhemmet enligt ett täthetsschema som bifogades upphandlingen. Förvaltningen följer upp avtalet inom ramen för ordinarie uppföljning, där ingår även att granska att utföraren uppfyller kravet på bemanning.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Rutin för att fortlöpande kontrollera att det finns den bemanning som behövs och rutin som tydliggör ansvaret för samarbete, internt och externt när det gäller den enskildes behov av insatser.

Nämnden har ett ledningssystem enligt SOSFS 2006:11. Det övergripande ledningssystemet inom Temabo AB är certifierat enligt ISO 9001:2008. Inom Alströmerhemmet finns lokala rutiner för att fortlöpande se till att det finns den bemanning som krävs. Måndag till fredag dagtid finns en utsedd bemanningsansvarig, övriga tider ligger ansvaret på tjänstgörande sjuksköterska. Vid akuta behov är enhetschef eller sjuksköterskan ansvarig för att fatta beslut om att förstärka bemanningen. Alla boendeenheter har regelbundna omvårdnadsmöten där samtliga yrkeskategorier samlas och går igenom boendes behov. Om en boendes behov väsentligt har förändras skickar sjuksköterska alternativt enhetschefen en omvårdnadsrapport till biståndshandläggaren för att initiera en ny vårdplanering.

Från och med i år kommer stadsdelens biståndshandläggare att göra individuella uppföljningar på personer som bor i vård- och omsorgsboende minst en gång per år. Detta är ett led i att ytterligare säkerhetsställa att boende får sina behov tillgodosedda och att nämndens mål är uppfyllda.

Säkerhetsställa att de boende är skyddade mot frihetsberövande.

Socialstyrelsen skriver i sitt beslut att de bedömer att personalen på natten inte alltid har möjlighet att ha en sådan uppsikt över entrédörren att man ser om någon vill lämna enheten samt att de boende periodvis lämnas utan tillsyn på låst enhet. Socialstyrelsen hänvisar till 2 kap. 8 § RF (Regeringsformen) där framgår att frihetsberövande endast får förekomma om det föreskrivs i lag.

Under 2007 och 2008 genomförde dåvarande Länsstyrelsen sociala avdelning tre tillsynsbesök på Alströmerhemmet. Länsstyrelsen bedömde att det fanns brister i säkerhet och trygghet nattetid. Den 1 augusti 2008 förstärkte nämnden genom ett

tilläggsavtal med Attendo bemanningen nattetid med en omvårdnadspersonal. Enligt inkommet beslut från Länsstyrelsen hade nämnden därmed vidtagit åtgärder för att förbättra säkerheten och tryggheten nattetid.

Inom Alströmerhemmet finns 7 demensenheter och 8 somatiska enheter, fastigheten består av 6 våningsplan. Nattpersonalen består av fem omvårdnadspersonal och en sjuksköterska. Personalen är basplacerad på demensenheterna, en på plan 0 en på plan 2 en på plan 3 och två på plan 6 där det ligger 4 demensenheter i fil. Sjuksköterskan är ansvarig arbetsledare och utgår i första hand från plan 6 men "ronderar" i hela huset och deltar även i omvårdnadsarbetet. Som komplement finns dörr och/eller sänglarm där det behövs. Alla tillsynsbesök under natten närvaromarkeras i befintligt larmsystem.

Förvaltningen anser att grundbemanningen på natten inte behöver utökas. Förvaltningen har inte fått några indikationer på att man med nuvarande bemanning inte skulle klara av att ge en god och säker omvårdnad. Förvaltningen anser att behovet av trygghet och säkerhet på natten är tillgodosett. Enligt Socialstyrelsen så får larm på ytterdörren användas för att informera personalen om att en person är på väg att lämna boendet. Samliga dubbelhandtag på ytterdörrarna till boendeenheterna har tagits bort, numera finns endast ett vanligt dörrhandtag och kodlås med koden väl synlig. Eftersom alla boende bor i egen lägenhet så måste personalen lämna gemensamma utrymmen när en boende behöver hjälp i sin lägenhet. Om det går ett larm på ytterdörren så prioriteras detta. Om personalen är inne i en lägenhet så lämnas den om det är möjligt, annars kallar man på en kollega från närliggande boendeenhet.

Det går naturligtvis prioritera natten ytterligare genom att bemanna boendet med fler nattpersonal, förvaltningen anser dock att det är orimligt att bemanna en enhet så att en personal alltid har uppsikt över ytterdörren. Det skulle i Alströmerhemmet fall med 7 demensenheter innebära att man skulle behöva utöka nattbemanningen med ca 14 helårsanställda. Förvaltningen anser att om rimlig säkerhet kan garanteras nattetid så är det bättre att satsa resurser dagtid och ge de boende möjlighet till stimulans och meningsfull tillvaro som i sin tur minskar oro, rastlöshet och ökar behovet av sömn.

Socialstyrelsen har i sina nationella riktlinjer för demensvård (maj 2010) inte angivit något om bemanning. Enligt Socialstyrelsen är det i dagsläget upp till respektive huvudman att bedöma och ta ställning till om den bemanning och den organisation som finns är optimal för att uppfylla rekommendationerna i riktlinjerna. I Kammarrättens dom i mål 5140-05 från 2006-04-13 skriver

Kammarrätten, det är vårdgivarens ansvar att utforma äldreboendet efter de individuella förutsättningar som råder. Kammarrätten uppfattning är att det inte är möjligt att ange några generella mått på hur många vårdare som behövs dag- eller nattetid för att de skall kunna ha överblick och hålla kontakt med de boende.

Socialstyrelsen har ett regeringsuppdrag att senast den 15 augusti 2011 ta fram vägledning till kommunerna i frågor om organisering av särskilt boende för personer med demenssjukdomar t.ex. för bemanning. Förvaltningen välkomnar tydligare riktlinjer från Socialstyrelsen sida.

För att höja kvaliteten i stadens demensboenden har kommunfullmäktige i budget för 2011 tillfört 150 mnkr under perioden 2011-2013. Varje boendeenhet kan beviljas ca 120 tkr vilket betyder att Alströmerhemmet kan tillföras ca 840 tkr. Förvaltningen kommer i samråd med Temabo gå igenom behoven på Alströmerhemmet och ansökan om att få ta del av dessa medel. I ansökan ska det styrkas att medlen kommer att användas till ökad bemanning som ska förstärka den personcentrerade vården och det sociala innehållet i vardagen för den enskilde.

Förvaltningens förslag till beslut

Förvaltningen föreslår att nämnden beslutar att besvara Socialstyrelsen med detta tjänsteutlåtande.

Bilagor

1. Socialstyrelsens beslut.
2. Nämndens ledningssystem enligt SOSFS 2006:11.
3. Lokala rutiner, Temabo.
4. Förvaltningens uppföljningsplan och verksamhetsbesök 2011.
5. Informationsfolder om verksamhetsuppföljning.
6. Stadsdelens förändringsteori med nämndmål.
7. Äldreomsorgens styrningsprocess 2010-2011.